

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisjärjestöjen suomenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Ore., joka listat The Western Workmen's Pub. Co:n kustantamana.

Huoneisto sijaitsee 10:n ja Duane ka-
tujen kulmassa. Puhelin 365.
Ilmoitushinta 50 senttiä tuumalta kerran.
Naimailmoituksista \$1.00 ensimmäiseltä tuu-
malta ja 50 senttiä jokaiselta seuraavalta lialla.

TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN
1 vuosikerta \$1.00, puoli vuotta 60c
CANADAAN
1 vuosikerta \$1.25 puoli vuotta 75c
SUOMEEN
1 vuosikerta \$1.50, puoli vuotta 80c

TOVERITAR
BOX 99 ASTORIA, ORE.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE.)

Organ of the Finnish Working Women in
America. Published every Tuesday by The
Western Workmen's Publishing Co.
Advertising rates 50c per inch per insertion.

SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:
One year \$1.00, 6 months 60c
IN CANADA:
One year \$1.25, 6 months 75c
IN FOREIGN COUNTRIES:
One year \$1.50, 6 months 80c
ADDRESS:

Entered as second-class matter July 18th,
1911, at the Post Office at Astoria, Oregon,
Under the Act of March 3rd, 1879.

TOIMITUS

Selma Jokela-McCone

231 1/2 Oak St., Portland, Ore.

Toverittaren tilaajaluettelo osottaa
seuraavaa:

Uusia96
Uudistuksia64
Katkenneet62

Katsaus päivän tapahtumiin

Yhdysvaltain sosialistipuolue on taaskin ryhtynyt toimenpiteisiin rauhan aikaansaamiseksi Euroopassa. Lähtemällä sähkösanoman kaikkien maiden sosialistipuolueille, että pidettäisiin kansainvälinen kongressi keuhkokuumeen 2 päivä, tänä vuonna, neuvottelemaan toimenpiteistä sodan lopettamiseksi. Kehoitusta lähetettiin lausuntomalla sähkösanomalla Saksaan ja Rivaltaan ja kaapelisähkösanoma Hollantiin, Ruotsiin, Norjaan, Tanskaan, Englantiin, Ranskaan, Italiaan, Espanjaan, Sveitsiin, Venäjälle, Belgiaan ja Argentiinaan.

Suurkapitalistien täytyy jo antaa huomiota järjestyneelle työvälle, niin voimakkaasti on se jo käynyt tässä maassa. Rockefeller nuorempi eräässä puheessaan laskettiin on sanonut suoraan, että suurin kysymys tänä päivänä on kysymys työnantajain ja työllisten välisistä asioista ja, että työnantajain täytyy ruveta antamaan jonkinlaista huomiota työllisille. Teollisuusprobleemi on suuri ihmiskunnan probleemi, kerrotaan nuoren Rockefellerin sanoneen, ja että työnantajain täytyy muistaa, että työllisetkin ovat ihmisiä, eikä vaan tavaraa, jota myydään ja ostetaan, jos työnantajat tahtovat oikein omia etujaan valvoa. Työ ja pääoma ei saa olla vihollisuus-suhteissa keskenään.

Rockefeller tahtoo antaa reformeja, että työlliset olisivat tyytyväisempiä, muuten voivat käydä illan vallankumoukselliseksi.

Kuka maksaa rautatiet kun niitä rakennetaan? Siitä meillä on taas yksi todistus osoittamassa, että kansa, työlliset etupäässä, panevat niiden rakentamista varten pääoman likoon. Oregonin valtioon ajetaan rakentaa noin 112 mailia pitkä uusi rautatie Portlandin ja Yaquinan välille. Rautatietä tietysti tulee rakennuttamaan yhtiö, jonka etunenässä on eräs J. H. Fitzgerald-niminen mies. Mutta rahaa kerätään jo etukäteen niiltä ihmisiltä, joita tuon rautatien kautta sitten tullaan jatkuvasti nykemään tämän rautatietyhtiön hyväksi, joka tietä hommaa, ja joka sen tulee omistamaan. Pienoi-

nen Newport-niminen kylä rannikolla tulee yksinään keräämään \$100,000 rautatien rakentamisen hyväksi. Yhdysvaltain kongressilta ajetaan anoa joku summa ja uutisena kerrotaan, että jotkut rikkaat rahamiehet tuon linjan varrella ovat myöskin lupailleet avustaa aineellisesti. Niin, kenties hekin avustavat ainakin nimellisesti, kun ensin suurin osa on kerätty työllisiltä joko suorasti tai epäsuorasti. Mutta työlliset eivät tule pienintäkään osaa tästä rautatiestä omistamaan.

Hevosen lihan hinta Berlinissä on 75 senttiä pauna. Saksan hallitus on ryhtynyt toimenpiteisiin nälkäsa-
rauden parantamiseksi, sillä ihmiset sota-aikana eivät saa sellaista ravintoa, joka osaksikään pitäisi ihmistä liikuntakuntoisena.

Lisää nälkääkin tutuissa saapuu Dresdenistä. Eriääskin zellaisessa kapinassa kerrotaan haavoittuneen sata naista ja kolme poikaa.

Saksalaisten kerrotaan upottavan satokunta kauppalavaa merenpohjaan viikossa, jotka ovat matkalla Yhdysvalloista Euroopan lastattuna ruokavaroilla ja sotatarpeilla.

New Jerseyssä tapahtui kauhea tehdastulipalo muutama päivä sitten, kun suuri sotavarastotehdas räjähdysainevarastot tuhoutui tulipalon ja räjähdysten kautta, jossa surmaantui paljon työllisiä ja rakennuksia särkyi ulompanakin räjähdysten aiheuttaman maanjäristyksen seurauksena.

LUOKKATAISTELU- ALUEELTA

FAIRBANKS, ALASKA.

Puoluetoveritar kuollut. Puoluetoveritar Mrs. Varma Koskelainen (o. s. Eerola) kuoli täällä hivuttavaan keuhkotautiin 8 päivänä joulukuuta 1916 St. Josephin sairaalassa. Vainaja oli syntynyt 1888, Eerolan tilalla, lähellä Jyväskylän kaupunkia. Tuli Amerikkaan 1910, palvelen New Yorkissa ja San Franciscossa vuoteen 1913, jolloin muutti Alaskaan, Juneau'un, jossa meni naimisiin kone-työmies, puoluetoveri, Alex Koskelaisen kanssa. Vainaja sairasti mainittua "köyhällisten tautia" melkein koko Amerikassa oloajan, ollen välillä vuoteen omana. Vaikka vainaja tiesi hyvin kohtalonsa, että hänen elämänsä on pian loppuva, oli hän silti äärettömästi elämänhaluinen — hän ikäänkuin uhmatti kuolemaa vastaan. Jos sulkikin pysy pestyssä, toimi ja ahersi hän tehden tulevaisuudensuunnitelmia kuten terveet ainekset. Kuolema hilpi hiljaa, mutta varmasti. Vainaja ehti olla sairaalassa ainoastaan muutamia tunteja kun elämä sammui liiallisen verenpuodon takia.

Menetimme herttaisen, ystävällisen aatesiskon, joka teki työtä sydämenlämmöllä sosialismin suuren asian hyväksi.

Me, joilla on taipumusta tuoda äännekkäästi vakaumuksemme esille, emme useinkaan huomaa hiljaisuudessa työskenteleviä, eikä heidän työnsä anneta sille kuuluvaa tunnustusta.

Kun me "äännekkää" huomaamme että ne ihanteet, joita vuosien kuluessa olemme voimaamme mukaan koittaneet juurruttaa, kantaa peräti huonon sadon, valtaa meidät pettymys ja epätoivo. Silloin tulee nämä hiljaisuudessa työskentelevät aatesköt meitä innostamaan.

Heidän sanansa elähdyttää meitä ja me alamme taas uusiin voimin työskentelemään suuren päämäärän saavuttamiseksi, köyhällisten vapaus-taistelussa. Sellaisina hetkinä me tunnemme syvä kiitollisuutta vilpittömiä toverittaria kohtaan, joista meillä miehillä on paljon oppimista. Kun tällainen toveritar poistuu ainaseksi keskuudestamme, tekee se meihin unohtumattoman kaipuun tunteen.

Vainaja oli näitä hiljaisia innosta-

via olentoja, saavuttaen jakamatonta suosiota kaikkialla missä liikkui.

Vainajan hautajaiset tapahtuivat joulukuun 17 p. Tilaisuuteen oli saapunut noin 60 henkeä, joukossa toisikielisiäkin. Täsmälleen kello 1:30 saapui surupukuista yleisöä täkäläiselle ruumishuoneelle, jossa jäähyväisjuhlaesitys vietettiin. Liikuttavaa oli tavata vieraitten joukossa pitkän matkan päästä tulleita. Niinpä parimististä ja eräs puoluetoveri, saivat sattumalta tiedon hautajaisista edellisenä iltana. Seuraavana aamuna lähtivät varhain ja juuri ehtivät tilaisuuteen. Kiitettävän kaunis teko.

Tilaisuudessa piti toveri King englanninkielellä kauniin muistopuheen vainajalle. Kun oli laulettu "Tuo kaukainen ranta jo tuolt' häämöttää" lausui Lempinen muutamia sanoja vainajan elämäntyöstä, mainiten m. m. että vainaja oli vapaa kirkollisestakin taikauksesta, joten tilaisuudessa vainajan vakaumukseen mukaan, ei ole taikauksen uhripappia. Puheen jälkeen laulettiin kaunis hautaushymni "Jo vaivut vaivassa raa'an taistelun".

Haudalla lausui toveri King muuttaman jäähyväissan ja Lempinen sanelli "Hautaus-hymnin". Useita seppeleitä laskettiin haudalle, m. m. seppele s. s. osaston puolesta. Ka-homielin vitkalleen poistui yleisö haudalta. Joukossa oli useita sellaisia, jotka eivät hyväksyneet vainajan vakaumusta. Niitä tietysti kauhistutti sanat, jotka tilaisuudessa laulettiin: "Ei onnemme maata me etsimähän käy pilvien, avaruuden takaa. Me tänne se kaikille rakennetaan. Ja silloin vihat, salavainot lakkaa."

Vainajassa "Toveritar"-lehti menetti innokkaan ystävän.

—EMPI—

HOOD RIVER, ORE.

On kai paikallaan minunkin ilmoittaa tämän laakson suomalaisten suruista.

Meldän joukostamme kuoleman kylmä käsi vei, tammik. 6 päivän aamuna, 1917, toveri Jacob Annalan. Hän oli toveri ja ystävä meille kaikille, vanhoille ja nuorille. Vaan ehdottomasti lähaisin vaimolleen, lapsilleen ja veljilleen sekä heidän perheilleen.

Kuinka monta hauskaa kaskua kuulimmekaan ja monta hupaista hetkeä saimmekaan me nuoret viettä hänen seurassaan. Monta hauskaa juttua muistan, joita hän meille karkoille jutteli.

Ankara isku oli meille kaikille hänen äkkikuolemansa. Sairastettuaan ainoastaan yhden viikon keuhkokuumeesta.

Vaan ankarin oli se isku hänen vaimolleen, Selma Annalalle, joka menetti enemmän kuin toverin, enemmän kuin hyvän ystävän. Ja armoton oli se isku niille kahdeksalle lapselle, jotka menettivät isän, niin aikaiseen, niin kovin aikaiseen.

Aina on vaikea luopua vanhemmistaan, etenkin sellaisista, jotka todella ovat isä ja äitejä, sen sanan täydessä merkityksessä ja senlainen oli hän, tuo juuri manan majoille muuttanut isä. Siksi pö tuntuukin se niin tukalalta, niin kovin katkeralta meille syrjäisillekin.

Katkeria, kovasti katkeria oli se myös veljille, John J. ja Zachary Annalalle, luopua veljestään, jonka kanssa samoilla paikoin ovat kaiken elämänsä asuneet.

Tammik. 8 p. saatoimme toverimme viimeiseen lepoon. Kotoa lähdetäessä nautittiin kahvia leivosten kera jäähyväisiksi ja suoritettiin lyhykäinen ohjelma suomenkielellä. Lausuttiin pari tilaisuuteen soveltuvaa runoa, laulettiin "jäähyväis-laulu" ja kaksi värsyä virrestä numero 534.

Sen jälkeen lähdettiin hautausmaalle, jossa englanninkielellä pappi McNamara toimitti hautausseremonian.

Kun hauta oli umpeen luotu, peit-
tyi hautakumpu omaisten ja toverien laskemista kukkakimpuista ja -seppeleistä, jonka jälkeen hajaannimme ka-homielin kukin omaan suuntaansa.

Oi te "taistelujen villit vuoret", kuinka monta isää ja äitiä tulette vielä murhaamaan, kuinka monta ennen-
aikaista uhria vaatimaan.

Se riippuu meistä, etupäässä meistä nuorista, kuinka kauan sallimme jatkaa tämän riistojärjestelmän.

Liittykäämme yhteen, tehkäämme työtä kaikella tarmolla kukistaaksemme yksityisomistuksen, joka on synynä niin moneen, moneen ennen aikaiseen kuolemaan. Uhratukaamme sille työlle, joka takaa paremman, kaunimman elämän ihmiskunnalle. Jolloin tarvitsee meidän harvemmin ennenkaiseen kuolemaan syöksyä. Jolloin et tarvitse uvuiksiin asti a-
hertaa niukan ravinnon saamiseksi! Silloin tulee olemaan aikaa ja tilaisuuksia huolehtia ja hoitaa kunnollisesti terveyttään. Jotavastoin nyt ei ole tilaisuutta, pentä osaa lukuun ottamatta, edes parantaa sairauttaan, puhumattakaan terveyden hoitamisesta, ja niin joudumme tautien murta-
mana ennenkaisen kuoleman uhriksi.

—E. Z. L.

Muistonsa eläköön.

Ei ollut isku koskematta meihin kaukaisempiin sukulaisiin myöskään. Mutta se ei koskenut ainoastaan verisukulaisuuden takia, mutta sentähden, että tunsimme hänet rakastettavana ihmisenä ja toverina. En pidä itseäni liian läheisenä sanomaan, mutta sentään kyllin läheisenä sanomaan tämän. Rehellinen suora luonne hän oli, kaiken vilpillisyyden, valheen ja pahan vihaaja; kaikkien lasten ystävä; ymmärtäväinen, rakastavainen isä ja puoliso, jonka kodissa sopusointuisuus ja keskinäinen kunnioitus vallitsi; nuorten ja vanhaan hupaisa seuratoveri, jakaen iloisuutta ja hauskuutta kaikkialla, sellaista luonteenomaista, todellista, ketään loukkaamatonta rattaisuutta; ja samalla oli hän myöskin luokkaveljemme. Hänenlaisiaan luonteita, hänenlaisia "Jaskoja" ja "Jaakko-setiä" me niin kovin paljon kaipaamme ja tarvitsemme elämämme jokapäiväisyyttä keventämässä. — Mutta suuremalla emme häntä takaisin saa... Meillä on kullakin taistelumme taisteltavana, paikkamme luokkataisteluriveissä täytettävä siksi kunnes kunkin poistumisvuoro tulee. Taistellaamme siis eteenpäin yhä sitkeämmin ja koettakamme korvata sitä, mitä hänessä menetimme, jakamalla hyvää tahtoa ympäristöömme, vihaamalla vääryyttä ja elämällä totuuden ja hyvän puolesta.

—Selma Jokela-McCone.

EUREKA, CAL.

S. S. Osaston ompeluseuran myyjäisten puhdas tulo oli \$43.00. Menivät työt vähän polkuhinnasta, vaan ei sitä samat henkilöt alaa voi niin hurskaasti uhrata. Olemme silti hyvin tyytyväisiä kaikkiin joulun aikana pidettyihin iltamiin tuloksiin. Josta kiitos Eureka yleisölle, joka harraiden veljien tupa-agitatsioonista huolimatta satatukuisina tuli Toveri-Tuvalle ja ovatkin hyvin tyytyväisiä kaikkiin, etenkin "Tukkihoella" esitykseen, jonka sanoivat menneen erinomaisen hyvin. Osasto pääsikin taas pikku rahapulasta selvemmillä vesille.

Ompeluseuran viime kokouksessa, joka pidettiin toveriden Maria ja Matti Lassilan asunnolla, päätettiin, koska innostusta näyttää riittävän, puskea edelleenkin täydellä höyryllä, jossa kokouksessa myös velvotettiin allekirjottanut kiittämään tov. John Petersiä, kun hän leipomostaan "Log Cabin Bakery", lahjotti osastolle \$15.00 edestä hyvää leivoksia. Siis muistakaa yllämainittua leipomoa, kun olette leivosten tarpeessa. Samassa kokouksessa valittiin uudet virkalliset: johtajaksi Maria Lassila ja varalle Sanni Mattson; pöytäkirjuriksi Katri Hill. Johtaja toimii rahastonhoitajana. Päätettiin myös pitää naisten-päivä iltamat ja Toverittaren naisten-päivä numeroa päätettiin tilata 50 kpl, joka jätettiin kirjallisuuskomitean tehtäväksi. Uutisten kirjottajan "jobi" Toverittareen pysytettiin edelleen allekirjottaneella.

Meni pois paikkakunnalta. Toveri Kalle Nieminen matkusti itään. So-